

PRAWO KARNE

Autor: LECH GARDOCKI

Przedmowa

Wykaz skrótów

Wykaz podstawowej literatury

Rozdział I. Zagadnienia wstępne

□ 1. Prawo karne na tle innych gałęzi prawa i dyscyplin naukowych

I. Pojęcie prawa karnego

II. Nauka prawa karnego i nauki pokrewne

□ 2. Funkcje prawa karnego

□ 3. Zasady prawa karnego

I. Zasada odpowiedzialności karnej za czyn

II. Zasada winy

III. Zasada odpowiedzialności indywidualnej i osobistej

IV. Zasada humanitaryzmu

V. Zasada nullum crimen sine lege

1. Uwagi ogólne

2. Nullum crimen sine lege scripta

3. Nullum crimen sine lege certa

4. Zakaz analogii

5. Nullum crimen sine lege praevia (lex retro non agit)

6. Nulla poena sine lege

□ 4. Szkoły i kierunki w nauce prawa karnego

I. Kierunek racjonalistyczno-humanitarny wieku Oświecenia

II. Szkoła klasyczna

III. Szkoła antropologiczna (szkoła pozytywna)

IV. Szkoła socjologiczna

V. Inne kierunki w prawie karnym

1. Obrona społeczna

2. Nowa obrona społeczna

3. Neoklasycyzm

4. Abolicjonizm

□ 5. Zagadnienia kryminalizacji

I. Kryminalizacja i nauka o kryminalizacji

II. Opisowa nauka o kryminalizacji

III. Normatywna nauka o kryminalizacji

□ 6. Ustawa karna i jej stosowanie

I. Źródła polskiego prawa karnego

1. Kodeks karny

2. Przepisy innych dziedzin prawa

3. Konstytucja i umowy międzynarodowe

4. Judykatura i doktryna

II. Wykładnia przepisów prawa karnego

Ila. Normy prawnokarne

III. Obowiązywanie ustawy karnej pod względem czasu

1. Wejście w życie
2. Czas popełnienia przestępstwa
3. Obowiązywanie ustawy karnej pod względem czasu
4. Ustawy epizodyczne

IV. Obowiązywanie ustawy pod względem miejsca i osób

1. Uwagi ogólne
 2. Zasada terytorialności
 3. Zasada narodowości podmiotowej
 4. Zasada narodowości przedmiotowej (ochronna) ograniczona
 5. Zasada narodowości przedmiotowej (ochronna) nieograniczona
 6. Zasada odpowiedzialności zastępczej
 7. Zasada represji wszechświatowej
 8. Moc prawna orzeczeń zagranicznych
- ### V. Immunitety

Rozdział II. Nauka o przestępstwie

□ 7. Ogólne pojęcie przestępstwa

I. Definicja przestępstwa

II. Przestępstwo jako czyn człowieka

III. Czyn zabroniony. Ustawowe znamiona przestępstwa

IV. Bezprawność czynu

V. Wina

VI. Społeczna szkodliwość

VII. Klasyfikacja przestępstw

1. Waga przestępstwa

2. Forma winy

3. Forma czynu

4. Znamień skutku

5. Typy przestępstw

6. Tryb ścigania

□ 8. Struktura przestępstwa

I. Uwagi ogólne

II. Podmiot przestępstwa

1. Wiek sprawcy

2. Nieletni

3. Młodociany

4. Przestępstwa indywidualne i przestępstwa powszechne

III. Strona przedmiotowa przestępstwa

IV. Formy czynu

1. Przestępstwa trwałe

2. Przestępstwa wieloosobowe

3. Przestępstwa wieloczynowe

V. Przestępstwa z zaniechania

1. Uwagi ogólne

2. Przestępstwa materialne z zaniechania

VI. Skutek czynu. Związek przyczynowy

1. Teoria ekwiwalencji

2. Teoria adekwatnego związku przyczynowego

3. Teoria relewancji

- 4. Obiektywne przypisanie
- 5. Przyczynowość zaniechania
- VII. Strona podmiotowa przestępstwa
- VIII. Formy winy umyślnej
 - 1. Zamiar bezpośredni
 - 2. Zamiar ewentualny
- IX. Dodatkowe cechy umyślności. Przestępstwa kierunkowe
- X. Formy winy nieumyślnej
 - 1. Uwagi ogólne
 - 2. Lekkomyślność
 - 3. Niedbalstwo
- XI. Wina mieszana (kombinowana)
- XII. Przedmiot przestępstwa
 - 1. Uwagi ogólne
 - 2. Podział przestępstw ze względu na przedmiot ochrony
 - 3. Indywidualny, rodzajowy i ogólny przedmiot ochrony
 - 4. Znaczenie przedmiotu ochrony przy interpretacji przepisu
 - 5. Podobieństwo przestępstw
- ☐ 9. Formy popełnienia przestępstwa
 - I. Uwagi ogólne
 - II. Sprawstwo. Współsprawstwo. Sprawstwo kierownicze
 - 1. Sprawstwo
 - 2. Współsprawstwo
 - 3. Sprawstwo kierownicze
 - 4. Indywidualizacja winy
 - III. Podżeganie i pomocnictwo
 - 1. Uwagi ogólne
 - 2. Podżeganie
 - 3. Pomocnictwo
 - 4. Uczestnictwo konieczne
 - IV. Odpowiedzialność podżegacza i pomocnika
 - 1. Zakres
 - 2. Wyłączenia odpowiedzialności
 - 3. Prowokator
 - V. Formy stadialne przestępstwa
 - VI. Przygotowanie
 - 1. Przygotowanie w sensie ścisłym
 - 2. Wejście w porozumienie
 - 3. Karalność przygotowania
 - 4. Czynny żal
 - VII. Usiłowanie
 - 1. Definicja
 - 2. Zagrożenie karą
 - 3. Usiłowanie nieudolne
 - 4. Czynny żal
- ☐ 10. Wyłączenie odpowiedzialności karnej
 - I. Uwagi ogólne
- ☐ 11. Kontratypy
 - I. Obrona konieczna
 - 1. Definicja

2. Warunki
3. Dysproporcja dóbr
4. Prowokacja
5. Problem bójki
6. Przekroczenie granic
- II. Stan wyższej konieczności
 1. Definicja
 2. Stan wyższej konieczności a obrona konieczna
 3. Rozwój instytucji
 4. Bezpośrednie niebezpieczeństwo
 5. Proporcja dóbr
 6. Subsydiarność
 7. Celowość działania
 8. Konsekwencje
 9. Kolizja obowiązków
 10. Zawiniony stan wyższej konieczności
 11. Wyłączenie stanu wyższej konieczności
 12. Przekroczenie grani
- III. Działanie w ramach uprawnień lub obowiązków
- IV. Zgoda pokrzywdzonego (zgoda dysponenta dobrem)
 1. Definicja
 2. Warunek pierwszy
 3. Warunek drugi
 4. Warunek trzeci
- V. Czynności lecznicze
- VI. Karcenie małoletnich
- VII. Ryzyko sportowe
- VIII. Ryzyko nowatorstwa
- IX. Ostateczna potrzeba
- X. Zwyczaj
 - 12. Wyłączenie winy
- I. Niepoczytalność
- II. Poczytalność ograniczona
- III. Wprawienie się w stan odurzenia
- IV. Stan nietrzeźwości
- V. Błąd co do faktu
- VI. Nieświadomość bezprawności czynu (błąd co do prawa)
 1. Definicja
 2. Zakres odpowiedzialności
 3. Przestępstwo urojone
- VII. Błąd co do kontratypu lub okoliczności wyłączającej winę
- VIII. Rozkaz przełożonego
 - 13. Znikoma społeczna szkodliwość czynu
 - 14. Zbieg przestępstw i przepisów ustawy
- I. Zbieg przestępstw. Kara łączna
 1. Przesłanki zbiegu przestępstw
 2. Wymiar kary łącznej
 3. Ciąg przestępstw
 4. Zbieg kar
 5. Pozorny (pomijalny) zbieg przestępstw

- 6. Przestępstwo ciągłe
- 7. Czynności współukarane
- II. Zbieg przepisów ustawy
 - 1. Definicja
 - 2. Kumulatywna kwalifikacja czynu
 - 3. Pozorny zbieg przepisów
 - 3a. Pomijalny (niewłaściwy) zbieg przepisów

Rozdział III. Nauka o karze, środkach karnych i środkach zabezpieczających

- ☐ 15. Zagadnienia wstępne
 - I. Pojęcie kary
 - II. Teorie kary
- ☐ 16. System kar
 - I. Katalog kar
 - II. Kara grzywny
 - III. Kara ograniczenia wolności
 - IV. Kara pozbawienia wolności
 - V. Kara dożywotniego pozbawienia wolności i kara 25 lat pozbawienia wolności
 - VI. Problem kary śmierci
- ☐ 17. Środki karne
 - I. Uwagi ogólne
 - II. Pozbawienie praw publicznych
 - III. Zakaz zajmowania stanowisk, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej
 - IIIa. Zakaz prowadzenia określonej działalności w stosunku do małoletnich
 - IIIb. Zakazy i nakazy określonych zachowań
 - IIIc. Zakaz wstępu na imprezę masową
 - IIId. Zakaz wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych
 - IV. Zakaz prowadzenia pojazdów
 - IVa. Świadczenie pieniężne
 - IVb. Podanie wyroku do publicznej wiadomości
- ☐ 17a. Przepadek i środki kompensacyjne
 - I. Przepadek przedmiotów lub korzyści majątkowych
 - II. Nawiazka
 - III. Obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę
- ☐ 18. Zaniechanie ukarania sprawcy
 - I. Uwagi ogólne
 - II. Niepodleganie karze
 - III. Abolicja
 - IV. Odstąpienie od wymierzenia kary
 - V. Warunkowe umorzenie postępowania karnego
- ☐ 19. Sądowy wymiar kary
 - I. Zasady sądowego wymiaru kary i środków karnych
 - II. Dyrektywy sądowego wymiaru kary
 - 1. Dyrektywy ogólne
 - 2. Dyrektywa humanitaryzmu kary
 - 3. Dyrektywa stopnia winy
 - 4. Stopień szkodliwości społecznej czynu
 - 5. Prewencja generalna i indywidualna

- 6. Dyrektywa pierwszeństwa kar wolnościowych
- 7. Wymiar kary nieletnim i młodocianym
- 8. Wymiar grzywny
- 9. Dyrektywy szczegółowe
- III. Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary
- IV. Nadzwyczajne złagodzenie kary
 - 1. Istota nadzwyczajnego złagodzenia kary
 - 2. Podstawy nadzwyczajnego złagodzenia kary
 - 3. Przypadki szczególne
 - 4. Zbieg podstaw
- V. Warunkowe zawieszenie wykonania kary
 - 1. Uwagi ogólne
 - 2. Istota warunkowego zawieszenia
 - 3. Przesłanki zastosowania
 - 4. Okres próby, wymierzenie grzywny
 - 5. Obowiązki
 - 6. Zarządzenie wykonania
- 20. Zmiana kary orzeczonej
- I. Warunkowe przedterminowe zwolnienie
 - 1. Istota warunkowego zwolnienia
 - 2. Przesłanki
 - 3. Okres próby, dozór
 - 4. Odwołanie warunkowego zwolnienia
 - 5. Warunkowe zwolnienie przy zbiegu kar
 - 6. Dozór elektroniczny
- II. Kary zastępcze i zmiana kar w toku ich wykonywania
- III. Ułaskawienie. Amnestia
 - 1. Ułaskawienie
 - 2. Amnestia
- 21. Środki zabezpieczające
 - I. Istota środków zabezpieczających
 - II. Stosowanie środków zabezpieczających
 - III. Środki zabezpieczające o charakterze administracyjnym
- 22. Przedawnienie. Zatarcie skazania
 - I. Przedawnienie
 - 1. Uwagi ogólne
 - 2. Przedawnienie ścigania
 - 3. Przedawnienie wyrokowania
 - 4. Przedawnienie kary
 - 5. Spoczywanie biegu przedawnienia
 - 6. Wyłączenie przedawnienia
 - II. Zatarcie skazania

Rozdział IV. Poszczególne przestępstwa

- 23. Przestępstwa przeciwko pokojowi, przeciwko ludzkości i przestępstwa wojenne
 - I. Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości i przestępstwa wojenne w prawie karnym międzynarodowym
 - II. Przestępstwa przeciwko pokojowi, przeciwko ludzkości i przestępstwa wojenne w prawie polskim
- 24. Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej

- I. Uwagi ogólne
- II. Zdrada główna. Zamach stanu
 - 1. Zdrada główna
 - 2. Zamach stanu
- III. Zdrada dyplomatyczna
- IV. Szpiegostwo i dezinformacja wywiadowcza
 - 1. Szpiegostwo
 - 2. Dezinformacja wywiadowcza
- V. Czynny żal
- VI. Znieważanie Narodu
- VII. Zamach na Prezidenta RP
- VIII. Znieważanie symboli państwowych
- IX. Zamachy na funkcjonariuszy państw obcych
- X. Przepisy ogólne
 - ☐ 25. Przestępstwa przeciwko obronności
- I. Uwagi ogólne
- II. Zamach na jednostkę sił zbrojnych (dywersja)
- III. Służba w obcym wojsku
- IV. Uchylanie się od służby wojskowej
 - ☐ 26. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu
- I. Zabójstwo, morderstwo i zabójstwo w afekcie
 - 1. Zabójstwo
 - 2. Morderstwo
 - 3. Zabójstwo w afekcie
- II. Dzieciobójstwo
- III. Zabójstwo eutanatyczne
- IV. Namowa lub pomoc do samobójstwa
- V. Nieumyślne spowodowanie śmierci
- VI. Przestępstwa związane z aborcją
 - 1. Uwagi ogólne
 - 2. Historia uregulowania problemu
 - 3. Regulacja
- VII. Spowodowanie uszczerbku na zdrowiu
- VIII. Bójka i pobicie
- IX. Narażenie na niebezpieczeństwo
- X. Nieudzielenie pomocy w niebezpieczeństwie
- XI. Przestępstwa związane z problemem narkomanii
 - ☐ 27. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu
- I. Sprowadzenie zdarzenia powszechnie niebezpiecznego albo jego niebezpieczeństwa
- II. Inne postacie powszechnego niebezpieczeństwa
- III. Piractwo w komunikacji wodnej lub powietrznej
- IIIa. Finansowanie terroryzmu
- IV. Postanowienia ogólne
 - ☐ 28. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji
- I. Katastrofa komunikacyjna
- II. Wypadek komunikacyjny
- III. Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary
- IV. Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości
- V. Inne przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji
 - ☐ 29. Przestępstwa przeciwko środowisku naturalnemu

- I. Niszczenie świata roślinnego lub zwierzęcego
- II. Zanieczyszczanie środowiska
- III. Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary
- IV. Działanie na szkodę terenu prawnie chronionego
 - 30. Przestępstwa przeciwko wolności
- I. Uwagi ogólne
- II. Pozbawienie człowieka wolności
- IIa. Handel ludźmi (art. 189a □ 1 KK)
- III. Groźba karalna
- IIIa. Uporczywe nękanie (stalking)
- IV. Zmuszanie
- V. Naruszenie miru domowego
- VI. Prawnokarna ochrona wolności sumienia i wyznania
 - 31. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności
- I. Uwagi ogólne
- II. Zgwałcenie
- III. Czynności seksualne z osobą bezradną lub niepoczytalną
- IV. Nadużycie zależności
- V. Czynności seksualne z dzieckiem (czyn lubieżny)
- VI. Kazirodztwo
- VII. Rozpowszechnianie pornografii
- VIII. Zmuszanie do prostytucji
- IX. Inne przestępstwa związane ze zjawiskiem prostytucji
- 1. Systemy prawnej regulacji prostytucji
- 2. Typy przestępstw
 - 32. Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece
- I. Bigamia
- II. Przestępstwo znęcania się
- III. Rozpijanie małoletniego
- IV. Uchylanie się od alimentacji
- V. Porzucenie lub uprowadzenie dziecka lub osoby bezradnej
- 1. Porzucenie
- 2. Uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego
- VI. Nielegalna adopcja
 - 33. Przestępstwa przeciwko czci
- I. Zniesławienie
- 1. Zakres pojęcia
- 2. Prawo do informacji
- 3. Fakty i oceny
- 4. Działanie w ramach uprawnień
- 5. Zniesławienie a krytyka
- 6. Forma zarzutu
- 7. Upublicznienie wyroku. Nawiązka
- 8. Typ kwalifikowany
- II. Zniewaga
- III. Naruszenie nietykalności cielesnej
 - 34. Przestępstwa przeciwko prawom pracownika
- I. Naruszanie uprawnień pracowniczych lub zasad BHP
- II. Narażanie pracownika na niebezpieczeństwo
- III. Niezawiadomienie o wypadku

□ 35. Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego

I. Uwagi ogólne

II. Naruszenie nietykalności i czynna napaść na funkcjonariusza

1. Naruszenie nietykalności

2. Czynna napaść

III. Przemoc i groźba wobec urzędów i ich funkcjonariuszy.

Utrudnianie kontroli

IIIa. Fałszywy alarm

IV. Zniewaga funkcjonariusza lub organu

V. Przywłaszczenie funkcji

VI. Płatna protekcja

VII. Łapownictwo

1. Uwagi ogólne

2. Sprzedajność

3. Kwalifikowane typy sprzedajności

4. Przekupstwo

VIII. Nadużycie władzy

□ 36. Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości

I. Wywieranie wpływu na sąd

II. Fałszywe zeznania

III. Fałszywe oskarżenie. Fałszywe zawiadomienie. Zatajenie dowodów niewinności

IV. Tworzenie fałszywych dowodów

V. Poplecznictwo

VI. Niezawiadomienie o przestępstwie

VII. Inne przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości

1. Bezprawne naciski

2. Wymuszanie zeznań

3. Naruszenie tajemnicy postępowania karnego

4. Bezprawne samouwolnienie się

5. Bezprawne uwolnienie więźnia

6. Nadużycie czasowego zwolnienia

7. Niestosowanie się do zakazu

8. Klauzula ogólna

□ 37. Przestępstwa przeciwko wyborom i referendum

I. Przestępne naruszanie prawa wyborczego

II. Przeszkadzanie wyborom

III. Bezprawny wpływ na wybory

IIIa. Łapownictwo wyborcze

IV. Naruszenie tajności głosowania

V. Inne przestępstwa wyborcze

□ 38. Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu

I. Uwagi ogólne

II. Wzięcie zakładnika

III. Udział w zbiegowisku publicznym. Naruszanie wolności zgromadzeń

IIIa. Zakłócenie działania sieci lub linii

IV. Przestępne nadużywanie wolności wypowiedzi

V. Związek przestępny. Zorganizowana grupa przestępcza

VI. Naruszenie przepisów dotyczących broni palnej

VII. Nielegalne przekroczenie granicy

□ 39. Przestępstwa przeciwko ochronie informacji

I. Naruszenia tajemnicy państwowej

II. Naruszenie tajemnicy zawodowej i służbowej

III. Naruszenie tajemnicy korespondencji. Naruszenie sfery życia prywatnego

1. Tajemnica korespondencji

2. Naruszenie sfery życia prywatnego

IV. Uniemożliwianie lub utrudnianie dostępu do informacji

□ 40. Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów

I. Fałsz materialny dokumentu

II. Fałsz intelektualny dokumentu

III. Niszczenie dokumentów lub znaków granicznych

IV. Przestępstwa przeciwko dokumentom tożsamości

IVa. Fałszowanie faktur

□ 41. Przestępstwa przeciwko mieniu

I. Uwagi ogólne

II. Kradzież. Kradzież z włamaniem

1. Kradzież zwykła

2. Bezprawne uzyskanie programu komputerowego

3. Kradzież z włamaniem

XVIII Spis treści

III. Rozbój i kradzież rozbójnicza

1. Rozbój

2. Kradzież rozbójnicza

IV. Wymuszenie rozbójnicze

V. Przepisy wspólne

VI. Przywłaszczenie

VII. Nadużycie telefonu

VIII. Oszustwo

IX. Oszustwo komputerowe

X. Niszczenie lub uszkodzanie mienia

XI. Kradzież leśna

XII. Porwanie pojazdu

XIII. Paserstwo

1. Paserstwo umyślne

2. Paserstwo nieumyślne.

XIV. Typy kwalifikowane przestępstw przeciwko mieniu

XV. Czynny żal przy przestępstwach przeciwko mieniu

□ 42. Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu

I. Nadużycie zaufania. Niegospodarność

1. Nadużycie zaufania

2. Niegospodarność

Ia. Łapownictwo gospodarcze i sportowe

II. Oszustwo kredytowe lub subwencyjne.

III. Oszustwo ubezpieczeniowe

IV. Pranie brudnych pieniędzy

1. Pranie brudnych pieniędzy

2. Współdziałanie pracownika banku

3. Typ kwalifikowany. Czynny żal

V. Przestępstwa na szkodę wierzycieli

VI. Nierzetelne prowadzenie dokumentacji

VII. Lichwa

VIII. Udaremnienie przetargu

IX. Usuwanie lub fałszowanie oznaczeń towaru

X. Uregulowania wspólne

1. Rozszerzenie pojęcia podmiotu

2. Podwyższenie wysokości grzywny

3. Czynny żal

□ 43. Przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi

I. Fałszowanie pieniędzy, papierów wartościowych, znaków urzędowych i narzędzi pomiarowych

1. Fałszowanie pieniędzy

2. Puszczanie w obieg

3. Przygotowanie

4. Fałszowanie znaków wartościowych lub urzędowych

5. Fałszowanie narzędzi pomiarowych

6. Przepadek przedmiotów

II. Fałszowanie dokumentacji w obrocie papierami wartościowymi

Indeks rzeczowy